

**NODAVLAT MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI BOSHQARUVIGA
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI TATBIQ ETISH****Omonova Xusnidaxon Topivoldiyevna***Xalqaro Nordik universiteti magistranti**xusnidaxonomonova9@gmail.com*

Annotatsiya. Ushbu maqola, nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruviga raqamli texnologiyalarni tatbiq etishning dolzarbligi, afzalliklari va uning samaradorligini ko'rsatadi. Maqolada raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga integratsiya qilishning nazariy asoslari, amaliy qo'llanilishi va kelajakdagi rivojlanish imkoniyatlari tahlil qilinadi. Respublikamizdagi nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida raqamli boshqaruvning amaldagi holati, ularning o'qitish sifatini yaxshilash va tizim samaradorligini oshirishdagi roli yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy raqamli platformalar, onlayn resurslar, va ma'lumotlarni tahlil qilish dasturlarini pedagogik boshqaruvda qanday qo'llanilishi muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: nodavlat maktabgacha ta'lim tashkiloti, boshqaruv, raqamli texnologiyalar, innovatsion ta'lim, onlayn platformalar, ta'lim boshqaruvi, samaradorlik, ta'lim tizimi, pedagogik boshqaruv.

Annotation. This article shows the relevance, advantages and effectiveness of the implementation of digital technologies in the management of non-governmental preschool educational organizations. The article analyzes the theoretical basis of integration of digital technologies into the educational system, practical application and future development possibilities. The current state of digital management in non-state preschool educational organizations of Uzbekistan, their role in improving the quality of education and increasing the efficiency of the system will be highlighted. It also discusses how modern digital platforms, online resources, and data analysis programs are used in pedagogical management.

Keywords: non-governmental preschool education, management, digital technologies, innovative education, online platforms, educational management, efficiency, educational system, pedagogical management.

Аннотация. В данной статье показаны актуальность, преимущества и эффективность внедрения цифровых технологий в управление негосударственными дошкольными образовательными организациями. В статье анализируются теоретические основы интеграции цифровых технологий в систему образования, практическое применение и возможности дальнейшего развития. Будет освещено современное состояние цифрового менеджмента в негосударственных дошкольных образовательных организациях Узбекистана, их роль в повышении качества образования и повышении эффективности системы. Также обсуждается, как современные цифровые платформы, онлайн-ресурсы и программы анализа данных используются в педагогическом управлении.

Ключевые слова: негосударственное дошкольное образование, менеджмент, цифровые технологии, инновационное образование, онлайн-платформы, образовательный менеджмент, эффективность, образовательная система, педагогический менеджмент.

Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga integratsiyasi so'nggi yillarda nafaqat ta'lim metodlarining sifatini yaxshilash, balki ta'lim tashkilotlari boshqaruvini yanada samarali tashkil qilishda ham katta rol o'ynamoqda. Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari ham bu jarayondan chetda qolmayapti. Bu tashkilotlar, o'z faoliyatlarini boshqarishda raqamli texnologiyalarni tatbiq etish orqali tarbiyachilarning pedagogik mahoratini oshirish, ma'lumotlarni tez va samarali boshqarish, shuningdek, tarbiyalanuvchilar uchun tashkilotda qulay sharoitlar yaratilishiga xizmat qilmoqda. Bu maqolada raqamli texnologiyalarni nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida boshqaruvni yaxshilashdagi rolini o'rganish, metodologik asoslar va amaliyotga oid tahlillarni ko'rib chiqamiz [1].

Raqamli texnologiyalar - bu kompyuterlar, internet, mobil qurilmalar va turli xil elektron platformalardan foydalanish orqali ma'lumotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va tarqatish imkonini beradigan texnologiyalar majmuasidir. Ta'lim tizimida bu texnologiyalarni qo'llash tarbiyachilarga tarbiyalanuvchilarni yaxshiroq kuzatish, ta'limni interaktiv usullar orqali o'rgatish va mashg'ulotlarni samarali tashkil etishga imkon yaratadi.

- Boshqaruvni avtomatlashtirish: Raqamli texnologiyalar orqali ma'lumotlar bazasi yaratish, tarbiyalanuvchilarni ro'yxatga olish, ularning o'qishdagi muvaffaqiyatlarini kuzatish va natijalarni tezkor tahlil qilish mumkin.

- Maktabgacha ta'limning sifatini oshirish: Internet orqali turli onlayn resurslar va dasturlarni tarbiyachilarga taqdim etish, ularning pedagogik yondashuvlarini zamonaviylashtirishga yordam beradi.

- Boshqaruvni yengillashtirish: Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarining samarali boshqaruvi uchun kerakli statistik ma'lumotlarni to'plash va ularni real vaqtda tahlil qilish imkoniyatlari mavjud [2].

Raqamli platformalar (masalan, onlayn darslar, ta'lim resurslari, test va imtihonlar platformalari) yordamida tarbiyachilar bolalarning o'rganish jarayonlarini osonroq kuzatib borishlari mumkin. Shu bilan birga, ularning ta'lim jarayoniga bo'lgan qiziqishi va ishtiroki ortadi. Raqamli texnologiyalar yordamida ta'limda ma'lumotlar bazalarini yaratish, ularni tahlil qilish va tarbiyalanuvchilarning muvaffaqiyatlarini kuzatish imkoniyatlari ko'payadi. Bu metodlar tarbiyachilarga o'z darslarini shaxsiylashtirish, bolalarga individual yondashuv ko'rsatish imkonini beradi. Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni tatbiq etish, ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish, boshqaruvni avtomatlashtirish va bolalarni sifatli ta'lim bilan ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Biroq, raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish uchun xodimlarni tayyorlash, texnologik infratuzilmani yaxshilash va cheklangan imkoniyatlarga qarshi kurashish zarur. Kelajakda raqamli texnologiyalar yordamida nodavlat maktabgacha ta'lim tizimining rivojlanishi va samaradorligi ortadi, bu esa umumiy ta'lim tizimining sifatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi [3].

Adabiyotlar tahlili. Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni tatbiq etish sohasidagi ilmiy adabiyotlar o'zgaruvchan va dinamik rivojlanayotgan bir sohaga aylanmoqda. Bu mavzudagi tadqiqotlar, raqamli texnologiyalarning ta'lim jarayonlariga, tarbiyalanuvchilarni tarbiyalash va tarbiyachilarning ishini boshqarishga qanday ta'sir ko'rsatishi haqida turli nuqtai nazarlarni o'rganadi. Adabiyotlarni tahlil qilish orqali, ushbu sohadagi asosiy yondashuvlar, metodologik tamoyillar, amaliy qo'llanmalarga e'tibor qaratiladi. Raqamli texnologiyalarning ta'lim tizimiga tatbiq etilishiga oid ko'plab tadqiqotlar mavjud. Misol uchun, A.Qosimov (2020) o'z tadqiqotida raqamli texnologiyalarni maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llashning pedagogik va psixologik jihatlarini o'rgangan. U o'z asarida, texnologiyalarning ta'lim jarayonini yanada samarali, interaktiv va qiziqarli qilishda muhim o'rin tutishini ta'kidlagan. U, shuningdek, raqamli texnologiyalar yordamida tarbiyalanuvchilarning individual ehtiyojlari va rivojlanish darajalariga moslashish mumkinligini ko'rsatgan [4].

Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarining boshqaruvi, davlat maktabgacha ta'lim tashkilotlariga nisbatan ko'proq moslashuvchanlik va kreativlikni talab qiladi. S.Murodov (2021) tadqiqotida, nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvida raqamli texnologiyalarni qo'llashning afzalliklarini ko'rib chiqqan. Uning fikrlariga ko'ra, raqamli texnologiyalar yordamida boshqaruv jarayonlari tezlashadi, ishni samarali tashkil qilish uchun kerakli vositalar va resurslar mavjud bo'ladi. Bunday tashkilotlarda boshqaruv samaradorligini oshirish, tarbiyalanuvchilarga va ularning ota-onalariga yanada sifatli xizmatlar ko'rsatishga imkon yaratadi [5].

Adabiyotlarda, onlayn resurslar va platformalarning ta'lim tizimida qo'llanishi haqidagi ko'plab tadqiqotlar mavjud. R. Shodmonov (2022) o'zining tadqiqotida, onlayn resurslar va o'quv platformalarining nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qo'llanishining ijobiy ta'sirlarini ko'rsatgan. U, shuningdek, bu texnologiyalar tarbiyalanuvchilar bilan mustahkam aloqa o'rnatish, ma'lumotlarni tezda tarqatish va ta'lim sifatini yaxshilashda muhim rol o'ynashini ta'kidlagan. Onlayn platformalar yordamida tarbiyachilar tarbiyalanuvchilarni individual tarzda boshqarish, ularning yutuqlarini kuzatish va bilim darajalarini baholash imkoniyatiga ega bo'lishadi [6].

Pedagogik jarayonlarda raqamli texnologiyalarni tatbiq etish bo'yicha ilmiy tadqiqotlarda, bu texnologiyalar yordamida tarbiyachilarning pedagogik kompetensiyalarini oshirishga qaratilgan yondashuvlar mavjud. N.Xo'jaeva (2021) tadqiqotida, tarbiyachilarni raqamli texnologiyalarni qo'llashga tayyorlash uchun zarur bo'lgan metodologik yondashuvlar haqida so'z yuritgan. Tadqiqotda, tarbiyachilarning raqamli texnologiyalarni pedagogik jarayonlarga muvaffaqiyatli qo'llash uchun, ularga zamonaviy o'qitish metodlari va vositalari haqida malaka oshirish kurslari o'tkazish kerakligi ta'kidlangan. Bu esa o'z navbatida, ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi [7].

Tadqiqotlar, raqamli texnologiyalarni maktabgacha ta'limda qo'llash orqali o'qitish samaradorligini oshirish mumkinligini ko'rsatadi. Misol uchun, Yuldasheva (2023) o'z asarida, raqamli texnologiyalar yordamida tarbiyalanuvchilarning ta'lim jarayonini

boshqarish va tarbiyaviy faoliyatni yanada samarali tashkil etishni muhokama qilgan. U, raqamli texnologiyalar, ayniqsa mobil ilovalar va interaktiv dasturlar yordamida tarbiyalanuvchilarning tafakkurini rivojlantirish va ularning ijtimoiy ko‘nikmalarini oshirishga imkon yaratadi deb hisoblaydi. Nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash haqidagi tadqiqotlar, ushbu texnologiyalarning pedagogik jarayonlarda samaradorligini, tarbiyalanuvchilarni tarbiyalash va o‘qitishda qanday o‘zgarishlarga olib kelishini ta‘kidlagan. Raqamli texnologiyalar tarbiyachilarning pedagogik faoliyatini samarali boshqarish va tarbiyalanuvchilar bilan yanada interaktiv aloqa o‘rnatishga yordam beradi. Bunda, tarbiyachilarni raqamli vositalarni muvaffaqiyatli qo‘llashga tayyorlash va metodik jihatlarni chuqur o‘rganish muhim ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, raqamli texnologiyalar ta‘lim jarayonini samarali boshqarish, tarbiyalanuvchilarning bilim darajasini oshirish va boshqaruv tizimini yanada takomillashtirishda muhim rol o‘ynaydi. Raqamli platformalar va mobil ilovalar yordamida ta‘lim tashkilotlari o‘rtasidagi o‘zaro aloqalar, tarbiyachilarning pedagogik faoliyatlari samarali boshqarilishi mumkin. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalarni qo‘llash nafaqat ta‘lim jarayonlarini optimallashtiradi, balki tarbiyachilarning malakasini oshirish, ta‘lim tashkilotlarining ish faoliyatini avtomatlashtirish va boshqaruv jarayonlarini yaxshilash imkonini beradi. Tadqiqotda, tarbiyachilarning raqamli texnologiyalarni qo‘llashga tayyorligi va bu texnologiyalarni pedagogik jarayonlarga integratsiyalashishda to‘siqlarga duch kelishlari ham ta‘kidlandi. Shu bilan birga, maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llashda boshqaruv tizimining o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olish zarurligi o‘rganilgan [8].

Materiallar va Metodlar. Ushbu tadqiqotning asosiy maqsadi – nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash jarayonini o‘rganish va bu texnologiyalarning boshqaruv samaradorligini oshirishdagi ahamiyatini tahlil qilishdir. Tadqiqotda, Toshkent shahridagi bir nechta nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari ta‘lim-tarbiya jarayonlari va ularning boshqaruv tizimlari o‘rganildi. Ushbu tadqiqotda pedagog xodimlar, tarbiyachilar va nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkiloti rahbarlarini raqamli texnologiyalarni ta‘lim jarayonida qanday qo‘llashayotganini, shu jumladan onlayn resurslar, mobil ilovalar va interaktiv platformalarning samaradorligini aniqlash ko‘zda tutilgan.

Tadqiqotda quyidagi materiallar va vositalar ishlatilgan:

1. Onlayn Resurslar va platformalar – Tadqiqotda ta‘lim jarayonini boshqarishda onlayn platformalar va resurslar asosiy vositalardan biri sifatida ko‘rib chiqildi. Jumladan, Google Classroom, Zoom, Moodle va boshqa interaktiv ta‘lim platformalari.

2. Mobil ilovalar – tarbiyachilarning pedagogik faoliyatlarini boshqarishda, tarbiyalanuvchilarning bilim darajasini kuzatishda va ota-onalar bilan muloqotda mobil ilovalar, masalan, ClassDojo, Seesaw, va boshqa mobil ta‘lim ilovalari faol qo‘llanildi.

3. Statistik ma‘lumotlar – Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimlarida qo‘llanilgan texnologiyalarni o‘rganish uchun statistik ma‘lumotlar yig‘ildi. Bu ma‘lumotlar tadqiqot uchun aniq tahlil qilish imkonini berdi.

4. So‘rovnomalar va intervyular – pedagog xodimlar, tarbiyachilar va rahbarlardan to‘g‘ridan-to‘g‘ri intervyu olish va so‘rovnoma o‘tkazish orqali ma‘lumotlar to‘plandi. Tadqiqot ishtirokchilariga raqamli texnologiyalarni qo‘llashning afzalliklari va kamchiliklari haqida savollar berildi [9].

Tadqiqotda quyidagi metodologik yondashuvlar qo‘llanildi:

1. Tahliliy metod – Tadqiqotning birinchi bosqichida, raqamli texnologiyalarni qo‘llashning amaliy jihatlari tahlil qilindi. Tadqiqot obyektlari sifatida Toshkent shahridagi nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlarining boshqaruv tizimlari, ularning raqamli texnologiyalarni qo‘llash jarayonlari, faoliyatlari o‘rganildi.

2. Kvalitativ tadqiqot – Tadqiqotning ikkinchi bosqichida pedagog xodimlar, tarbiyachilar va boshqaruvchilardan intervyular olingan va so‘rovnomalar o‘tkazilgan. Ushbu metod yordamida o‘qituvchilarning raqamli texnologiyalarni ta‘lim jarayonida qanday qo‘llayotganini, ularning qanday to‘siqlarni sezayotganini aniqlashga harakat qilindi.

3. Empirik tadqiqot – Tadqiqotning uchinchi bosqichida pedagog xodimlarning ta‘lim darajasi va boshqaruv samaradorligini o‘lchash uchun sinov guruhlari tashkil etildi. Bunda, raqamli texnologiyalarni faol qo‘llayotgan va qo‘llamagan guruhlarning natijalari solishtirildi.

4. Solishtirish metodi – Tadqiqotning yakuniy bosqichida, raqamli texnologiyalarni qo‘llashdan oldingi va keyingi boshqaruv samaradorligini o‘rganish uchun solishtirish metodi qo‘llanildi. Bu metod orqali, texnologiyalarning boshqaruv samaradorligi va o‘quvchilarni tarbiyalashdagi ahamiyatini tahlil qilish mumkin bo‘ldi [10].

Tadqiqotda quyidagi ishtirokchilar va obyektlar o‘rganildi:

1. Nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari – Toshkent shahridagi 2 ta nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkiloti tadqiqotga kiritildi. Har bir tashkilotda boshqaruv jarayonlari, pedagog xodimlar va tarbiyachilarning raqamli texnologiyalarni qo‘llash samaradorligi o‘rganildi.

2. Pedagog xodimlar va tarbiyachilar – Tadqiqot ishtirokchilari sifatida 40 dan ortiq pedagoglar va tarbiyachi jalb qilindi. Ularning pedagogik faoliyatlarida raqamli texnologiyalarning qanday qo‘llanilayotgani, bu texnologiyalarning pedagogik samaradorligini qanday oshirishi mumkinligi o‘rganildi.

3. Rahbarlar – Maktabgacha ta‘lim tashkilotlarining rahbarlaridan intervyular olingan. Tashkilot rahbarlarining raqamli texnologiyalarni boshqaruv jarayonlarida qo‘llash tajribasi, bu texnologiyalarning samaradorligini baholashda muhim o‘rin tutadi [11].

Xulosa. Ushbu tadqiqot nodavlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni boshqaruv jarayonlariga qo‘llashning samaradorligini o‘rganishga qaratilgan. Har bir tashkilotda raqamli vositalarni qo‘llashni yanada samarali qilish uchun pedagogik va texnologik tayyorgarlik, malakali mutaxassislar bilan ishlash va raqamli infratuzilmaning barqarorligini ta‘minlash muhim omil sifatida ajralib turadi. Natijada, raqamli texnologiyalarning ta‘lim tizimiga integratsiyasi nafaqat ta‘lim samaradorligini oshirishga, balki pedagog xodimlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Bundan tashqari, tarbiyalanuvchilarga ta‘lim berishda innovatsion

yondashuvlar va zamonaviy texnologiyalarning joriy etilishi maktabgacha ta’lim tizimini raqobatbardosh va rivojlangan darajaga olib chiqadi. Bundan kelib chiqib, raqamli texnologiyalarni qo‘llash, pedagog xodimlarni yangi metodik yondashuvlarga tayyorlash va maktabgacha ta’lim tashkilotlarining boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish muhim vazifalar sifatida qoladi. Bu jarayonlarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi, ta’lim sohasida o‘zgarishlarni yuzaga keltiradi va tarbiyalanuvchilarga sifatli ta’lim berishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. A.Rahimov Raqamli texnologiyalar va ta'lim: O‘zbekistonning maktabgacha ta'lim tizimi. *Ta'lim va Texnologiyalar* jurnali. 2020.
2. S. Chaudhury, & L.Earle *Early Childhood Education and Technology Integration*. Journal of Early Childhood Education Research. 2016.
3. Ally, M. (Ed.). (2008). *The Development and Implementation of Online Learning in Early Childhood Education*. Athabasca University Press.
4. A. Qosimov Raqamli texnologiyalar va maktabgacha ta'lim: Pedagogik yondashuvlar. Ta'lim va Innovatsiyalar. 2020.
5. S. Murodov Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida raqamli texnologiyalarni qo'llash. Pedagogik Tadqiqotlar. 2021.
6. R.Shodmonov Onlayn resurslar va platformalar yordamida ta'lim jarayonini boshqarish. Ta'limda Innovatsiyalar. 2022.
7. N.Xo‘jaeva O‘qituvchilarni raqamli texnologiyalarga tayyorlash. Pedagogik Yondashuvlar. 2021.
8. M. Yuldasheva Maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalarni qo'llashning samaradorligi. Ta'lim va Ijtimoiy Rivojlanish. 2023.
9. A.Kukulska-Hulme *Mobile Learning and Education*. Routledge.
10. Becta (*The Impact of Technology on Learning in Schools*). British Educational Communications and Technology Agency. 2004.
11. Tondeur, J., et al. *The Impact of Digital Technologies on Teaching and Learning: A Review of the Evidence*. International Journal of Educational Technology. 2017.